

KARÁCSONYI ZSOLT

Kántor Lajos, ahogy ismertem

■ Kántor Lajost, miként a hatvanas évek elején indult nemzedéket, természetesen tankönyvből ismertem először, kritikusként, irodalomtörténészként, középiskolás éveim végén már a Kántor–Láng is járt a kezemben. Amikor 1995-ben először közöltem a *Korunk* hasábjain, nem is igazán tartottam fontosnak, hogy ő e nagy múltú lap akkori főszerkesztője. Számomra elsősorban az nyomott a latban, hogy Szilágyi Domokosról miként szól különböző Szilágyi-kötetek elő- és utószavaiban (a kilencvenes évek elején az erdélyi középiskolákban javában tombolt a Szilágyi Domokos-kultusz). Egyszóval elsősorban a fiatalon elhunyt Szilágyi Domokos kortársaként tekintettem rá.

Csak hogy kiderült, egy nagyon is élő szerkesztőt és főszerkesztőt tisztelhetek személyében, 1996-ban pedig tanárként is megismerhettem a nagyváradi Ady Endre Sajtókollégiumban, tanárom volt később is, a BBTE teatrológia szakos diákjainak tartott sajtótörténet órát, általában a *Korunk* Nagy-Szamos utcai szerkesztőségében, főszerkesztői szobájában, zsúfolt íróasztala mögött ülve...

Kíváncsi voltam, milyen az íróasztala annyi év után, a *Korunk* jelenlegi szerkesztőségében. Nem okozott meglepetést: pontosan ugyanolyan volt: könyvekkel, kéziratokkal borítva, szűkös munkafelülettel, kevés szabad térrel, valahol az íróasztal közepe táján.

Kántor Lajost, Kántor urat, mert így szólítottam, számomra legalábbis a változatlanúság jellemezte leginkább, és az, hogy dolgozik, megállás nélkül: elsősorban mások biztatása okán. A biztatás pedig így hangzott, kimondatlanul, de egyértelműen: bárki lehet jó. A hogyanról nem igazán szólt, de az, ahogyan a dolgról beszélt, mégis iránymutató tudott lenni.

Például: értett ahhoz, hogy a fiatal szerzőt kihívások elé állítsa: írjon verset megrendelésre húszévesen, vagy prózaibb szöveget arról, mit jelent neki Kolozsvár, Hamlet... Ahhoz is értett, hogy a szűkös anyagi körülmények közepette éppen Kolozsváron átutazó ifjúnak honoráriumot osszon a szűkös keretből a múlt század utolsó éveiben. Azokban az években, amikor honoráriumkeret nem is igazán létezett... Pontosan érzékelte tehát az ifjabbak elváráshorizontját, nemcsak esztétikai, de – lásd fenn – gazdasági téren is, ami együtt járt azzal, hogy a saját elváráshorizontját is pontosan jelezte. Jó tett helyébe jó szöveget alapon.

Elvárta, hogy az ifjabbak fejlődjenek, de a követendő út nyomvonaláról nem szólt. Arról sem, hogy eljön egy pillanat, amikor, legalábbis ebben a dimenzióban, teljes, egész életművel a háta mögött, de félbehagyja a munkát. A folyamatos jelenlétet. Nem hittem ezt Fodor Sándorról, Lászlóffy Aladárról, nem hittem volna Kántor Lajosról sem. Megtörtént mégis.